

Investerings Topsector Water mager; aanbesteden biedt uitkomst

FORUM

Minister Verhagen van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie vindt de innovatieambities van de negen topsectoren mooi, maar is niet van plan zijn budget daarvoor te verhogen, zo liet hij eerder deze week weten. Eind 2011 stelden de verschillende topsectoren innovatiecontracten op, maar in de waterketen liep de discussie vast. Voor watertechnologie lijkt het erop dat er slechts 60 miljoen euro per jaar in het vat zit, waarvan het MKB een derde inbrengt. De wetenschap pleit voor een inzet van de overheid die recht doet aan de wetenschappelijke reputatie, positie en ambitie van dit onderzoeksterrein. De discussie loopt voorsnog vast op een bedrag van ongeveer 20 miljoen euro per jaar extra. De 80 miljoen euro per jaar die nodig is om op een zinvol onderzoeksniveau te komen, staat overigens nog niet in verhouding met het bedrag dat je krijgt als je de Europese norm aanhoudt dat we 3 procent van de omzet in de watertechnologie aan R&D zouden moeten besteden. Dan kom je op 135 miljoen. Wij zijn ervan overtuigd dat er op korte termijn een oplossing voor deze impasse komt.

Publiek aanbesteden

Met het instrument van publieke aanbesteding is er financieel meer mogelijk dan tot nu toe lijkt. Nederlandse wetenschappelijke kennis moet meer bijdragen aan onze export. Dat is de kern van het innovatiebeleid van dit kabinet dat daarvoor negen economische topgebieden heeft aangewezen. Het beleid moet de kennisparadox opheffen: de mismatch tussen kennis en kassa, wetenschappelijk onderzoeksagenda's hebben te weinig te maken met de behoeften van het bedrijfsleven. Volgens ons is het probleem eerder dat er nu te weinig geld beschikbaar is om kennis te vertalen in nieuwe producten. Daardoor komen een aantal innovatiecontracten van de topsectoren niet van de grond. Terwijl er met een slimmere organisatie al veel meer mogelijk zou zijn. In de watersector bijvoorbeeld zouden de overheden hun kennisvragen kunnen bundelen, en vervolgens innovaties kunnen aanbesteden. Een doorbraak is daarmee mogelijk.

In deze bijdrage kijken we in het bijzonder naar de watertechnologie, drinkwater en afvalwater. Internationaal staat Nederland daarin zeer hoog aangeschreven, met een aantal relatief kleine MKB-bedrijven en een hoogwaardige nutssector. Macro-economisch is de bijdrage aan de Nederlandse economie van dit topgebied bescheiden. Wetenschappelijk gezien zijn we echter toonaangevend zoals recente studies naar de water- en deltatechnologie laten zien. Belangrijke specialismen zijn daarbij onze geavanceerde hydrologische modellen, integraal waterbeheer, efficiënt watergebruik, klimaatverandering, de risico's die daarmee samenhangen en bijvoorbeeld afvalwaterbeheer en ontziltingstechnologie. Allemaal zeer actuele onderwerpen zoals weer eens bleek tijdens het hoogwater van de afgelopen weken. Maar wereldwijd geldt dat ook in het kader van bijvoorbeeld de Millennium Development Goals van de Verenigde Naties. Veilig en gezond water voor de wereldbevolking staat ook daar boven aan het verlanglijstje. Nederland is met haar nutssector, waterschappen en drinkwaterbedrijven een internationaal voorbeeldland. Dat komt door de relatief hoge organisatiegraad, de bedrijfsmatige aanpak, de kwaliteit van de wetenschap en het MKB. Blijkbaar zijn we erg goed in dit vak. En daarom willen we er internationaal nu ook maar eens geld mee gaan verdienen.

Nieuw EU-beleid

Nieuw beleid van de Europese Commissie biedt een uitweg. In Europa kennen we in principe twee methoden waarmee overheden innovatie kunnen stimuleren: subsidies en fiscale maatregelen. Sinds 2007 ontwikkelde de Commissie een derde instrument dat al sinds jaren zijn nut bewijst in de Verenigde Staten: aanbesteding (in vaktermen precommercial procurement (PCP) en public procurement of innovation (PPI)). Het aanbestedingsinstrument stelt overheden in staat om hun verantwoordelijkheid te nemen en actief bij te dragen aan innovaties of, nog beter, aan het innovatievermogen van het bedrijfsleven. Dat werkt alleen als aanbestedende overheidsorganisaties daadwerkelijk behoefte hebben om nieuwe technologieën en diensten te laten ontwikkelen en die op termijn ook zelf wensen aan te schaffen (direct procurement). Hier komen we aan een teer punt van dit instrument. Gebleken is dat beleidsbepalende overheden (zoals ministeries) feitelijk geen behoefte hebben aan nieuwe technologieën en diensten, dit in tegenstelling tot overheden met uitvoerende taken. Omdat de watersector gericht is op uitvoering van publieke taken is die bij uitstek geschikt voor het gebruik van het aanbestedingsinstrument. Constante innovatie en gebruik van nieuwe technologieën en diensten stellen de (semi)overheden in de waterketen in staat nog effectiever en efficiënter uit te voeren. Het PCP/PPI-instrumentarium sluit hier haarfijn op aan. Bijkomend voordeel is dat het bedrijfsleven niet alleen zijn innovatiekwaliteiten kan realiseren voor Nederlandse overheden in de waterketen; de bedrijven krijgen daarmee bovendien een springplank naar vergelijkbare trajecten in het buitenland. Met dit instrument zijn de benodigde innovatiemiddelen voor de watersector dus makkelijker te genereren dan tot nu leek, in elk geval gedeeltelijk.

Bezuinigen op topgebied water

Het Bestuursakkoord Water legt de sector een bezuiniging op van 750 miljoen euro. Het grootste deel daarvan moet worden gerealiseerd met het verminderen van bestuurlijke drukte, maar die besparingen mogen niet ten koste gaan van de innovatiekracht van de watersector. Bezuinigen als opgave voor een topgebied. Hollandser kan het bijna niet. Wij stellen dan ook twee maatregelen voor. Ten eerste om voorlopig 1,5 procent van de bezuinigingomvang te behalen door middel van een slimme aanbesteding vanuit de innovatieagenda. De sector krijgt de opdracht om met behulp van nieuwe innovatieve technologie de uitvoering van de publieke taken efficiënter en goedkoper te maken. Als tweede maatregel stellen we voor nieuwe watergerelateerde kennisvragen vanuit het publieke domein te bundelen, in samenspraak met de betrokken kennisvragers. Het doel is omvangrijke innovatiepakketten samen te stellen die door middel van PCP/PPI worden aanbesteed. Kennisinstellingen, samen met onze MKB-bedrijven en adviesbureaus, gaan samen optrekken in het acquireren van deze opdrachten. De op deze wijze gegenereerde middelen zullen naar onze verwachting de beoogde 20 miljoen ruimschoots overtreffen. Van belang is dan wel dat de Nederlandse wetgever het Europese beleid over innovatieve aanbesteding omarmt.

Door : Stephan Corvers en Wim van Vierssen

Stephan Corvers is oprichter en directeur van Corvers Procurement Services in strategische alliantie met Bartels Sueters Fischer aanbestedingsadvocaten. Corvers is external expert voor de Europese Commissie op het gebied van aanbestedingen en innovatie.

Wim van Vierssen is directeur van KWR Watercycle Research Institute en Rathenau-hoogleraar Science System Assessment van het watergerelateerde onderzoek aan de TU Delft.

Wilt u reageren op dit artikel?

Mails zijn van harte welkom op redactie@waterforum.net of reageer via de [LinkedIn WaterForum Media groep](#)

(WaterForum Online, 19 januari 2012)